

követői, s mily módon osztották meg maguk között a nagy mester szellemi örökségét. A gondolatok világának a maga szerves összefüggésében és maradandó hatásában való előadásáról van itt szó, valamint sikeres felkarolásáról azoknak a többi kultúrtereknek is, a melyekkel e bölcséleti gondolatok a legszerveesebb összefüggésben állanak. A kulturának és a szorosabb értelemben vett filozóphiának szerves összefüggése és egymásra való hatása tekintetében sokat tanulhatott volna szerző *Windelband* jeles nagyobb és kisebb bölcsélettörténetéből. Az egyes rendszerek szinte magából a bölcsélet történetéből fejlődnek ki, s azok maradandó alapgondolatai csakis az eddigi rendszerek bírálatából nyerhetők meg teljesen. Ennyiben méltán mondható, hogy a bölcsélet története nem antiquarium, hanem az életeleven világnézeteknek a tanúságos múzeuma. Figyelembe veendő az, hogy a tudomány, a művészet, a vallás s a többi szellemi hatalmak erős tényezői a filozóphia fejlődésének, s hogy csak a kor műveltségén át hatolhatnak be nemzeti vonások is a filozóphiába. Sajnos, e tekintetben is hiányos Siebert műve, pedig a *ném tk* legújabb bölcsélettörténetét akarta megírni. De így is figyelemre méltó és komoly tanulmányozásra való művel ajándékozta meg a legújabb német bölcsélettörténetírást.

Eperjes.

Dr. Szilávik Mátyás.

Apró komédiák.

Elbeszélések. Irta Kovács Dezső. A szerző kiadása. Kolozsvár. 1900. 8-r. 190 l.
Ára 2 kor. 40 fill.

A szakrendszer egyoldalúvá, fanatikussá teszi az embert, a kákán is bogot keres, egyetlen betűért is harcra kél, hogy valódi nagy képzelt igazát bebizonyítsa. Kifárad, pihenőt keres. Mint afféle szakmunkás, pihenőt kerestem Kovács Dezső Apró komédiái között s megtaláltam. Bizonyosan nekünk szánta ő ezeket s nem a czéhbeli írónak, kik elismerik munkájában a jót, szépet, de el nem mulasztják följegyezni a szerkezet, előadás, föltalálás, néhol a nyelvezet gyöngéit, szépség-hibáit.

Mi hálás közönség vagyunk; a virágos mezőn sétálva, élvezettel szívjuk üdítő illatát, szemléljük ezerféle színváltozását.

Félreértés kikerülése végett előre jelzem, hogy az az elismerés, a mit alább kifejezek, nem egyedül hálás mívoltomból származik. Tényleg a Kovács Dezső érdeme. Külön tanulmány, alkalom, tapasztalás, figyelmes szemlélő tehetség kellett ahhoz, hogy „Barabás, a daru“, „A katasztrófa“ meg a „Nehéz játék“ című elbeszélésekben oly eleven-séggel rajzolja elénk a bányász élet, jellem érdekes vonásait s a legnehezebb munkával foglalkozók szívéből is felszínre hozza az ifjú szerelmesek elszánt vállalkozását, „A katasztrófa“ című elbeszélésben pedig kétségbe ejtsen a bányász férfi bosszúálló karakterével s kiengeszteljen

a halálra szánt ellenfél megmentésével. A ki nem hiszi, olvassa el. „A katasztrófa“ különben beillik drámának.

A többi elbeszélésen derült hangulat ömlik szét. „Nyomok a kertben“, „Anyai gondok“, „A Remington“ gyermekifjak kedves szerelmét; „Egy furcsa látogató“, „Éva“, „A csiga“, „A tanuk“ a gyermek-élet néhány csintalanságát tárják elénk fesztelenség nélkül; elhisszük, hogy ezek az elbeszélések megtörténtek vagy megtörténhettek volna. „A kísértő“ megismerteti velünk a babonás papot; a „Fogytán a nóta“ meghatólag írja le egy fiatal író megőrülését stb.

Igénytelen cím alatt kedves olvasmányt nyújtott a közönségnek Kovács Dezső. Ifjúsági könyvtáraink bátran megszerezhetik; a család-apáknak nem kell aggódniok, ha gyermekeiknek kedveskednek vele. A könyv kiállítása csinos.

Dr. Török István.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szilágyi Sándor születéshelye.

A hálás közönség emléktáblával kívánja megjelölni Szilágyi Sándor születése helyét. A család tagjai úgy tudták s azt állították, hogy a kolozsvári ev. ref. collegiumi tanárok belső-farkasutczai 21-ik számú emeleti szállásán született. De ez csak hagyomány, melynek alapja az, hogy Szilágyi Ferencz, másfél évvel fia születése után, 1828. végén elhunyt édes apja szállására, a fennebb említett 21-ik számú szállásra költözött s itt lakott tovább is 1848-ig.

A tanári lakások közül készen volt 1826-ban a 21-dik sz., lakója id. Szilágyi Ferencz; a 19. sz., lakója Méhes Sámuel; a 17. sz., lakója Tunyogi József. Ez utóbbinak földszinti két szobájában lakott ifj. Szilágyi Ferencz.¹ A 15. sz. lakás felépítészéről 1825. márcz. 18-án tárgyalták az előkészített tervet s már ekkor kifejezték, hogy az új épület két földszinti szobáját az ifj. Szilágyiéhoz csatolják, hogy alkalmasabb szállást adhassanak neki.² Tehát a cél meg volt állapítva; de az építés csak az ifj. Szilágyi Ferencz 1826-ik évi kérése alapján került ismét szóba.³ A pénztárnok ekkor 100 rh frt szállásdíj kiutalását javasolta úgy, hogy Szilágyi tartsa meg szállását.⁴ Jegyzőkönyvünk nem

¹ Ezt maga ifj. Szilágyi F. írja, 1826. márcz. 6-án, midőn az előljáróság-tól egész professori szállást kér, mivel Szent-György nap után ilyenre van szüksége; ha szállást nem kaphatna, szállásdíjat kér.

² 51—1825. előlj. jkvi sz.

³ 36—1826. jkvi sz.

⁴ E javaslat eredetije a coll. lt.-ban Positio 311. Lit. 32. jegy alatt.